

GOIGS

TRA SENYORA
la Imatge de la
lo Real Monastir
tinos de Sant Pere
en el dia en la
de

DE NOS-

DE LA COVA,
qual se venera en
de Monjos Benedic-
de Rodas, trasladat
present Vila
Figueras.

Brillant estrella del mar,
del Rei Etern digna Esposa:
En esta Cova ditxosa
us venim a visitar.

De Betlem en el portal,
Cova que amb Josep buscàreu,
amb alegria donàreu
a llum al Rei Immortal,
revestit de carn mortal
per a tots voler salvar: *etc.*

Allí dels Reis adorat
l'etern infinit i immens,
d'or, de mirra i d'encens
els dons li han presentat.
I a Vós us han venerat
del Rei dels Cels digne altar: *etc.*

Saúl en cova ocultat
a David la mort urdia,
però Vós, Verge Maria,
Vida en Cova haveu donat.
I en ella haveu manifestat
el qui al món vol perdonar: *etc.*

Als profetes que podia
en coves guardava Abdies,
i Vós a l'etern Messies
ens doneu amb alegria
en cova que resplendia
amb el major lluminar: *etc.*

Vostra imatge fou trobada
de Sant Pere en la muntanya,
i amb novetat tan estranya
en una cova posada,
que en sa Església col'locada
fou amb culte singular: *etc.*

En dita Cova aportà
Sant Pau prelat de Narbona,
i aclamant-vos per Patrona
ossos sants allí deixà,
quan perseguit es trobà
per pirates en la mar: *etc.*

Arc Iris allí aclamada
fóreu d'aquella comarca,
i a Figueres d'un Déu arca,
sou i sereu publicada;
en cova també venerada
vostra imatge singular: *etc.*

Brillant estrella del mar,
del Rei Etern digna Esposa:
En esta Cova ditxosa
us venim a visitar.

V. Ora pro nobis Sancta Dei genitrix.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus. Omnipotens sempiternus Deus, qui Gloriosæ Virginis Matris Mariæ Corpus et Animam, ut dignum Filii tui habitaculum effici mereretur, Spiritu Sancto cooperante preparasti: Da, ut cujus commemoratione lætamur, ejus pia intercessione, ab instantibus malis, et a morte perpetua liberemur. Per eundem Christum Dominum nostrum. R. Amen. V. Divinum auxilium maneat semper nobiscum. R. Amen.

La Mare-de-Déu de la Cova

En els presents GOIGS volem donar notícia de la veneració que en el vell Monestir empordanès de Sant Pere de Rodes tingué la Mare de Déu sota el títol de la Cova (*Per l'història d'aquest Monestir, vegeu els Goigs n.º 18 de la present col·lecció*).

Diverses llegendes, cadascuna a la seva manera, pretenen explicar l'origen d'aquest monestir, i sempre fan al·lusió a la Cova damunt de la qual fou fundat i erigit el cenobi i l'església. Segons una d'aquelles, aquesta Cova era la que els clergues nautes provinents de Roma fugitius de l'investida de Cosroes, empraren per a ocultar-hi els cossos sants de què eren portadors. Verdaguer recull aquesta llegenda en el seu *Canigó*. Una altra llegenda, per a no esmentar-ne més, diu que aquesta Cova fou la que aixoplugà a Sant Pau Sergi, bisbe de Narbona, que hi féu dos anys ben complerts de vida eremítica.

Ara bé, cal identificar aquesta Cova, tan cara a les remotes llegendes, amb la Cripta existent sota l'altar major del temple? Hem de creure que sí, i no fóra pas estrany que en èpoques molt reculades aquesta Cova o Cripta hagués servit per a la custòdia d'algun Cos Sant amagat per mor dels pirates o per causa d'altres eventualitats bèl·liques. Després, la Cova seria convertida en Cripta-oratori i atreuria corrues de devots i peregrins. Arreu del món cristià veiem basiliques de l'època de Sant Pere de Rodes, que ens en forneixen exemples, i a casa nostra tenim, posem per cas, el cos de Sant Valentí en la cripta del Monestir de Sant Benet de Bages.

Aquesta cripta de Sant Pere de Rodes, oberta al dessota mateix de l'altar major, i a la que s'hi davalla per una escaleta, és de forma gairebé semicircular, amb un pilar de granit al mig que sosté la part central de la volta. En tot l'espai de la Cripta no hi endevinem ni rastre de tema ornamental; únicament en el petit absis, on una finestreta deixa escolar una mica de llum, hi veiem les runes d'un altar.

Segons conta la tradició, en aquest lloc hi fou trobada una imatge de la Mare-de-Déu, que per aquest motiu prengué el nom de Nostra Senyora de la Cova. Aquesta tradició, que el P. Narcís Camós no recollí en el «Jardín de María», és perpetuada en els Goigs que el Monestir féu imprimir a Figueres, i dels que aquí en reproduïm l'encapçalament en facsímil. La tradició —recollida per Montsalvatge— vol que la imatge, esculpurada entre els segles XII i XIII, era una que després es venerà en el poble de La Vall, sinó que Montsalvatge la situa erròniament a Port de la Selva (confusió evident amb la imatge de Sant Pere que, al seu torn, Montsalvatge posa a Llançà) i creu que procedeix de l'ermita de Santa Elena. Nosaltres ens decantem a creure que la imatge de la Mare de Déu de la Cova seguiria l'èxode de la Comunitat del Monestir, que passà primerament a Vilasacra i, després de la Guerra del Francès, a Figueres. Els Goigs semblen indicar-ho amb prou claredat; a major abundament, veiem com en l'inventari pres al mes d'agost del 1835 per la gent de la Comissió d'Arbitris d'Amortització hom hi relaciona l'altar de la «Virgen de la Cueva» en l'església del Monestir, a Figueres.

Possiblement aquest altar, a jutjar pel dibuix i la lletra dels Goigs, prendria la forma de Cova, o qui sap si la imatge anava emmarcada per un petit retaule que fou traslladat des del primitiu estatge del Monestir, en la muntanya de Verdera, a la ciutat de Figueres, passant pel curt interval de Vilasacra.

El lloc que ocupà a Figueres el Monestir de Sant Pere de Rodes és avui dia l'Asil Vila-llonga, i l'església del cenobi és l'actual Capella de la Mare de Déu dels Desamparats, de dit Asil. No cal dir que de la imatge i l'altar de la Mare de Déu de la Cova no en resta ni el rastre del més petit record.

JOAN FONT I RIUS